

موج جدید «فارسی زدایی» و «ریشه کنی فرهنگی» در جمهوری آذربایجان

به بهانه برطرف کردن نقایص «فرهنگ لغات» و پاکسازی این فرهنگ از کلمات اضافی و ساختگی، موج جدیدی از «فارسی و عربی زدایی» از زبان آذری در لهجه رایج این زبان در جمهوری آذربایجان آغاز شده است.

آران نیوز_ در چارچوب سیاست «فارسی زدایی» در جمهوری آذربایجان و انقطاع مردم این کشور از ریشه های تاریخی اش، نظامی جعفروف، رییس کمیسیون فرهنگی مجلس جمهوری آذربایجان با انتشار مقاله ای، از حذف کلمه های «باستانی شده» فارسی و عربی در «فرهنگ کاربردی زبان آذری» و افزودن شمار زیادی از کلمات جدید که اکثر آنها دارای ریشه ترکی هستند، خبر داد.

نظامی جعفروف در این مقاله با انتقاد از «فرهنگ لغات» کنونی موجود در جمهوری آذربایجان نوشت: «بررسی های سال های اخیر «مرکز ترجمه» وجود شمار زیادی از نقایص اصولی در این «فرهنگ» را آشکار کرده است که نخستین مورد نقایص این بوده است که شمار زیادی از لغات بیگانه عربی، فارسی و غیره که در زبان «آذربایجانی» معاصر کاربرد ندارند، نه تنها از این «فرهنگ» حذف نشده اند، بلکه در هر نشر جدید، بیشتر نیز شده اند.»

نظامی جعفروف نوشت: «همانطور که مشخص است، پس از مباحث طولانی، کلمات عربی و فارسی باستانی به این علت وارد «فرهنگ املاء» (فرهنگ ویژه نحوه املاي لغات زبان آذری) شده بود که در زمان تبدیل کتاب های قدیمی و بخصوص آثار کلاسیک ها، از جمله آثار نسیمی، فضولی، واقف، سید عظیم شیروانی، صابر و ... از الفبای قدیمی به الفبای جدید (ابتدا الفبای کرپل و سپس الفبای لاتین)، هرج و مرج املايي پیش نیاید.»

نظامی جعفروف افزوده است: «گرچه گنجاندن این «کلمات باستانی» در فرهنگ لغات در دهه های 20 و 30 به هنگام تبدیل کتاب ها به الفبای لاتین و در دهه های 40 و 50 در زمان تبدیل کتاب ها به الفبای کرپل، تا حدی اهمیت داشت، در دهه های بعدی، نگر داشت این «باستانی ها» بی تردید از هر جهت بی اهمیت و بی اساس است. مثلا هزاران کلمه نظیر آب، آباء، آجگو، آبدار، آبگاه، آبگل، آبگوش، آبخور، چاک، چاکر، جان فزا، جلسه، جریده، جدال، دادرس و دانشگاه و حتی ترکیب هایی نظیر آب بقاء، آب چشم، آب حیوان، آب حیات، آب نیسان، آب زندگانی، درد سر، اهل عشق، اهل فساد، اهل ناز و اهل ظلم با کدام منطق به «فرهنگ لغات» وارد شده اند؟»

رییس کمیسیون فرهنگی مجلس جمهوری آذربایجان با برشمردن نقایصی که به فرهنگ لغات 110 کلمه ای «زبان آذربایجانی» موجود در جمهوری آذربایجان گرفته شده است، افزوده است: «آخرین چاپ فرهنگ لغات، چاپ سال 2013 که هدف از آن، برطرف کردن این قبیل نقایص بود، پاسخگویی نیازهای کنونی نیست. «مرکز ترجمه آذربایجان» در کنار برطرف کردن این قبیل نقایص از «فرهنگ املاي زبان آذربایجانی»، صدها کلمه جدید را به آن افزوده است که تردیدی درباره محبوبیت اکثر این کلمه در ادبیات معاصر (جمهوری) آذربایجان وجود ندارد.»

نظامی جعفروف برخی از کلمات جدیدی که به فرهنگ لغات در جمهوری آذربایجان افزوده خواهد شد، برشمرد و افزوده است: «در میان این ها، هم اصطلاحات رایج و عمومی موجود در زبان مردم و هم اقتباس ها از سایر زبان های ترکی که طی سال های اخیر مورد تمایل اجتماعی واقع شده اند، وجود دارد. به نظر من، شمار این قبیل کلمات (ترکی) در زبان مان به تدریج افزایش خواهد یافت.»

نظامی جعفروف علاوه بر کلمات وارد شده از زبان های ترکی به زبان آذری، برخی از کلمات افزوده شده به چاپ فرهنگ لغات زبان آذری رایج در جمهوری آذربایجان (که برخی از آنها برخلاف تصور نویسندگان فرهنگ لغات جدید زبان آذری در جمهوری آذربایجان دارای ریشه عربی یا فارسی هستند و اکثر آنها نیز از کلمات زبان های غربی هستند)، برشمرده است: «عادت - عنعنه، آگرسبو، آگرسبا، آنتی ترور، «جمله به جمله»، «دلتا پلان»، «دشیفره»، «دست - خط»، «عهد - پیمان»، «احوال - روحیه»، «الکیمیاگر»، «هم مولف»، «غلطان» مولتی کولتورال (چندفرهنگ گرا) و مولتی کولتالیسم (چندفرهنگ گرایي) و ...»